

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Financiën
De heer E. Heinen
D.t.v. BOA Team Parlementair
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 20 mei 2025

betreft Brief vragen over kabinetsinzet mededeling Europese Commissie nationale ontsnappingsclausule Stabiliteits- en Groeipact

ons kenmerk 176841U

Geachte heer Heinen,

De leden van de vaste commissies voor Financiën en Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 28 maart 2025 over de kabinetsinzet met betrekking tot de mededeling Europese Commissie nationale ontsnappingsclausule Stabiliteits- en Groeipact.¹ De leden van de fracties van de **BBB**, **JA21** en **50PLUS** hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De fractieleden van de BBB vragen waarom u heeft besloten om géén aanvraag in te dienen voor activatie van de nationale ontsnappingsclausule, terwijl bijna alle andere lidstaten dit wél overwegen. In uw brief wordt naast een uitgebreide beschrijving van de faciliteit beperkt ingegaan op de reden waarom Nederland geen gebruik wenst te maken van de faciliteit. Dit staat volgens de fractieleden van de BBB los van het indienen van de aanvraag als zodanig. Missen we hiermee als Nederland niet de flexibiliteit om zonder directe impact op de begrotingsdiscipline in de toekomst te investeren in andere projecten? Denk hierbij aan het opschalen van onze defensiecapaciteit, het investeren in de energie-infrastructuur op land en de energie-infrastructuur die Noordzee-wind verbindt met het Europese achterland, of het versterken van de maritieme infrastructuur mede ten behoeve van defensie?

Kunt u toelichten hoe u concreet waarborgt dat de structurele verhoging van defensie-uitgaven in andere lidstaten niet leidt tot een bredere verslapping van de begrotingsdiscipline in de EU? Hoe wordt gewaarborgd dat toekomstige lasten (bijvoorbeeld aflossingen op defensieleningen) niet alsnog de Nederlandse belastingbetaler treffen via EU-mechanismen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

De fractieleden van JA21 vragen hoe u gaat voorkomen dat Nederland straks meebetaalt aan defensie-uitgaven van andere EU-lidstaten die wél gebruikmaken van de ontsnappingsclausule, maar ervoor kiezen om níét te bezuinigen op andere uitgaven.

---

¹ Kamerstukken I 2024/25, 21 501-07, HB.

datum 20 mei 2025

ons kenmerk 176841U

blad 2

Wat vindt u ervan dat sommige lidstaten hun begrotingsdiscipline loslaten onder het mom van defensie, terwijl Nederland die discipline juist handhaaft?

Bent u bereid toe te geven dat het Nederlandse begrotingsbeleid in de praktijk betekent dat we 'zuinig zijn voor anderen', oftewel ruimte laten om latere financiële tegenvallers van andere EU-landen op te vangen?

Welke garanties heeft u dat deze uitzondering niet uitmondt in een sluiproute naar gezamenlijke schulden of overdrachten via EU-mechanismen?

Hoe bewaakt u het Nederlandse belang als lidstaten via deze route sluipenderwijs structureel meer gaan uitgeven?

Kunt u reflecteren op het gegeven dat sommige EU-landen niet in staat blijken één procent op hun begroting te bezuinigen om hun NAVO-doelstellingen te halen? Wat zegt dit over de hervormbaarheid van deze economieën?

Ten slotte vragen de fractieleden van JA21 of u lessen heeft getrokken uit de miljardenverspilling rondom het coronaherstelfonds. Hoe voorkomt u dat deze defensie-uitzondering op vergelijkbare wijze uit de hand loopt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de 50PLUS-fractie

De activatie van de nationale ontsnappingsclausule zal gelden voor een periode van vier jaar.² Het fractielid van 50PLUS vraagt of u erkent dat activatie van deze clausule, niet voorkomt dat de lidstaten die gebruik maken van de clausule, na vier jaar een additionele begrotingsopgave zullen moeten implementeren.

Klopt het dat vooral voor de lidstaten die reeds een buitensporig tekort hebben of dicht tegen de grenswaarden aan zitten, de consolidatie-opgave voor hun begroting over vier jaar fors zal toenemen? Wat is precies de reden of waarom is het nodig, dat deze lidstaten pas over vier jaar hoeven te beginnen met het dekken van deze additionele begrotingsopgave?

Op welke wijze zorgt de oorlog in Oekraïne ervoor dat het niet mogelijk is om direct, of bijvoorbeeld volgend jaar al te starten met het implementeren van dekkingsmaatregelen door lidstaten met of dichtbij een buitensporig tekort?

Als de dekkingsmaatregelen voor het vergroten van de defensie-uitgaven met maximaal 1,5% BBP volgend jaar al zouden starten, dan is er toch ook aanzienlijk meer tijd beschikbaar voor een langzaam ingroeipad van de dekkingsmaatregelen, waardoor de effecten minder ingrijpend zijn?

Het fractielid van 50PLUS erkent de uitzonderlijke omstandigheden als gevolg van de oorlog in Oekraïne, maar vraagt zich af waarom deze omstandigheden zomaar leiden tot de conclusie dat de dekkingsmaatregelen voor het verhogen van de defensie uitgaven met vier jaar kunnen worden uitgesteld. De uitgaven van defensie kunnen toch ook worden verhoogd zonder de activatie van de nationale ontsnappingsclausule, op basis van (gelijk)tijdige dekking?

"De Commissie benadrukt dat gecontroleerde en transparante toepassing van de nationale ontsnappingsclausule van belang is voor de geloofwaardigheid en voorspelbaarheid van de Europese begrotingsregels, onder andere voor financiële markten".³ Denkt u dat het activeren van de

---

² Kamerstukken I 2024/25, 21 501-07, HB, p. 2.

³ Kamerstukken I 2024/25, 21 501-07, HB, p. 3.

datum 20 mei 2025

ons kenmerk 176841U

blad 3

ontsnappingsclausule meer of minder risico met zich meebrengt voor de geloofwaardigheid en de voorspelbaarheid van de Europese begrotingsregels, dan een directe of (gelijk)tijdige dekking van de extra defensie uitgaven? Het fractielid van 50PLUS ontvangt hierop graag een toelichting.

Klopt het dat Nederland moeite heeft om de extra miljarden die reeds voor defensie zijn uitgetrokken, snel en doelmatig uit te geven? Dan is het vanuit macro-economisch perspectief toch juist wenselijk, om zo snel mogelijk te starten met het dekken van de extra uitgaven voor defensie? Immers, begrotingsconsolidatie op andere terreinen draagt dan bij aan het vrijspelen van extra capaciteit en menskracht in de economie, voor een snelle implementatie van ambitieuze defensieplannen.

De leden van de vaste commissies voor Financiën en Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien uw reactie met belangstelling tegemoet en bij voorkeur **binnen vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

W.T. van Ballekom

Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën

S.M. Kluit

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei